

Uniwersytet
Wrocławski

Współczesne koncepcje ochrony wolności i praw podstawowych

pod redakcją
Andrzeja Batora
Mariusza Jabłońskiego
Marka Maciejewskiego
Krzysztofa Wójtowicza

Wrocław 2013

**WSPÓŁCZESNE KONCEPCJE
OCHRONY WOLNOŚCI
I PRAW PODSTAWOWYCH**

Prace Naukowe
Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego

---

Seria e-Monografie Nr 42

WSPÓŁCZESNE KONCEPCJE OCHRONY WOLNOŚCI I PRAW PODSTAWOWYCH

Redakcja

ANDRZEJ BATOR
MARIUSZ JABŁOŃSKI
MAREK MACIEJEWSKI
KRZYSZTOF WÓJTOWICZ

Komitet Redakcyjny

Przewodniczący: prof. dr hab. Leonard Górnicki

Członek: mgr Bożena Górna

Sekretarz: mgr Aleksandra Dorywała

Recenzenci

dr hab. INP PAN Anna Młynarska-Sobaczewska

prof. dr hab. dres. h.c. Bogusław Banaszak

© Copyright by Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego

Korekta

erte

Opracowanie typograficzne, łamanie i projekt okładki

erte

Wydawca

Prawnicza i Ekonomiczna Biblioteka Cyfrowa

ISBN 978-83-61370-50-5

SPIS TREŚCI

Słowo wstępne **7**

Rozdział I

TEORETYCZNE ASPEKTY OCHRONY WOLNOŚCI I PRAW JEDNOSTKI

MAREK MACIEJEWSKI

Początki koncepcji oraz regulacji praw i wolności człowieka do czasów oświecenia **9**

MACIEJ PICHLAK

Prawa człowieka a dialektyka prawa **23**

ADAM PLICHTA

Wolność i jej ochrona w myśli Mirosława Dzielskiego **37**

ŁUKASZ SZYMAŃSKI

Granice omnipotencji państwa. Prawo naturalne w ujęciu Johna Finnis'a **47**

Rozdział II

STANDARDY MIĘDZYNARODOWEJ OCHRONY WOLNOŚCI I PRAW JEDNOSTKI

ŁUKASZ STĘPKOWSKI

Effectiveness of 'European' Fundamental Rights **57**

PAWEŁ FIKTUS

Kilka uwag na temat wybranych aspektów prawnych
dotyczących niewolnictwa i handlu ludźmi **73**

SYLWIA JAROSZ-ŻUKOWSKA

Wywłaszczenie faktyczne w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka **83**

MALWINA JAWORSKA

Europejska Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności
w orzecznictwie sądów administracyjnych **101**

JAKUB KOCIUBIŃSKI

Prawo dostępu do usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym
jako prawo podstawowe? Rozważania na tle reorientacji priorytetów
europejskiego modelu gospodarczego **117**

MAGDALENA KRAMSKA

Medycznie wspomagana prokreacja – standardy międzynarodowe i europejskie **133**

ALEKSANDRA SPYCHALSKA

Obowiązek zapobiegania zbrodni ludobójstwa – regulacje prawne a praktyka **145**

ALEKSANDRA STATKIEWICZ

Ochrona małoletnich w postępowaniu karnym w Unii Europejskiej **153**

Rozdział III

OBYWATELSTWO KRAJOWE I UE – KWESTIA EFEKTYWNEJ OCHRONY WOLNOŚCI I PRAW PODSTAWOWYCH

WIOLETTA JEDLECKA

Godność człowieka jako podstawa aksjologiczna porządku prawa
Unii Europejskiej **167**

ROBERT GRZESZCZAK

Dwie narracje o obywatelstwie unijnym – obywatel rynku i obywatel Unii Europejskiej **179**

MARIUSZ JABŁOŃSKI

Obywatelstwo RP i obywatelstwo UE
na płaszczyźnie realizacji podstawowych obowiązków jednostki **189**

MAJA ZAJĄC

Relacja pomiędzy Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej
a Europejskim Trybunałem Praw Człowieka po przystąpieniu UE
do Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności **207**

JUSTYNA BAZYLIŃSKA-NAGLER

Internetowy system rozstrzygnięcia transgranicznych sporów konsumenckich
w prawie Unii Europejskiej **219**

Rozdział IV

PRAKTYCZNE ASPEKTY OCHRONY WOLNOŚCI I PRAW PODSTAWOWYCH

JOANNA HELIOS

Prawa człowieka wobec zastosowań współczesnej biologii i medycyny
– uwagi w kontekście problematyki klonowania **233**

AGNIESZKA MALICKA

Udział małoletniego w eksperymencie medycznym **245**

PIOTR KAPUSTA

Uprawnienia urlopowe pracowników tymczasowych **255**

ADAM KUPCZYK

Konstytucyjne prawa jednostki w Rzeczypospolitej Polskiej a „narodowość śląska” **271**

NINA LEŚNIAK

Granice ingerencji w sferę praw i wolności jednostki
ze względu na konstytucyjną przesłankę „ochrony środowiska” **281**

JUSTYNA MICHALSKA

Prawo do odszkodowania za szkody spowodowane
niezgodnym z prawem prawomocnym orzeczeniem sądu **291**

DANIEL WOJTCZAK

Znaczenie kondycji społeczeństwa obywatelskiego dla przestrzegania
wolności i praw jednostki **301**

ŁUKASZ ŻUKOWSKI

Problemy prawne i etyczne umów o macierzyństwo zastępcze –
uwagi na tle rozwiązań przyjętych w Izraelu **309**

MARTYNA ŚLUGOCKA-KOŁPACZYŃSKA

Koncesja jako przykład ograniczenia wolności działalności gospodarczej **329**

MICHAŁ BURSZTYNOWICZ

Instytucja zgłoszenia zamiaru budowy lub wykonania robót budowlanych
jako prawna forma ograniczenia zasady wolności budowlanej **341**

MAGDALENA KRAMSKA

Report from the scientific conference
“contemporary conceptions of protection of fundamental freedoms and rights” **359**

SŁOWO WSTĘPNE

Problematyka praw i wolności człowieka ma charakter dynamiczny. Nowe zjawiska i zagrożenia skutkują koniecznością nie tylko pogłębiania znanych już wcześniej rozwiązań oraz mechanizmów ochrony, ale ciągłego identyfikowania potencjalnych zagrożeń, mających bezpośrednie odniesienie do swobód i uprawnień jednostki. Wpływ na właściwe pojmowanie istoty poszczególnych rozwiązań prawnych w tym obszarze wymaga prowadzenia stałych badań, które łączą w sobie ustalenia doktryny i praktyki prawa.

Ideą, która stała się punktem wyjścia dla przygotowania przedmiotowej publikacji, było podjęcie próby spojrzenia na problematykę wolności i praw jednostki zarówno od strony teorii praw człowieka, jak i analizy aktualnie zachodzących zjawisk pod kątem ich ujęcia w aktach prawa międzynarodowego oraz konstytucyjnego. Z tego też powodu publikacja została podzielona na cztery merytoryczne części. W pierwszej z nich znalazły się rozważania teoretyczne, w drugiej skoncentrowano się na wybranych standardach międzynarodowej ochrony wolności i praw, trzecia ma na celu przybliżenie problematyki obywatelstwa Unii Europejskiej i ochrony wolności i praw w systemie UE, ostatnia jest natomiast zbiorem różnych opracowań dotyczących kwestii szczegółowych, związanych z wybranymi zagadnieniami praktycznej płaszczyzny egzekwowania wolności i praw jednostki.

Przedstawiane prace są rozwinięciem referatów wygłoszonych w trakcie Ogólnokrajowej Konferencji Naukowej pt. *Współczesne koncepcje ochrony wolności i praw podstawowych*, odbywającej się w dniach 6–7 czerwca 2013 organizowanej wspólnie przez dwa uniwersytety (Uniwersytet Wrocławski i Uniwersytet Opolski), a także prac przekazanych przez jej uczestników.

Redaktorzy, jak również autorzy mają nadzieję, że niniejsza publikacja przyczyni się do pogłębienia badań nad problematyką wolności i praw jednostki, a z drugiej strony stanie się cenną pomocą naukową.

Wrocław, październik 2013

